

Agata Kristi

Leš u biblioteci

Preveo
Nenad Dropulić

— Laguna —

Naslov originala

AGATHA CHRISTIE® MISS MARPLE® THE BODY IN THE LIBRARY

Copyright © 1942 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

Translation Copyright © 2017 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE® MISS MARPLE® and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere.

All rights reserved.

Agatha Christie®

TAJANSTVENI SLUČAJEVI GOSPOĐICE MARPL

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Mojoj prijateljici Nan

Predgovor

Postoje izvesni klišeji vezani za izvesne vrste književnosti, na primer „ponosni pokvareni plemić“ za melodramu i „leš u biblioteci“ za detektivsku priču. Nekoliko godina sam razmišljala o romanu s prikkladnom „varijacijom na poznatu temu“. Postavila sam sebi određene uslove. Dotična biblioteka mora biti krajnje uobičajena i starinska. Leš, s druge strane, mora biti potpuno neverovatan i veoma senzacionalan. To su bili uslovi, ali nekoliko godina ostali su samo zamisao predstavljena s par ispisanih redova u školskoj svesci. Onda sam jednog leta provela nekoliko dana u pomodnom hotelu na moru i posmatrala jednu porodicu za stolom u trpezariji, starijeg muškarca, invalida, u stolici s točkovima okruženog mladim srodnicima. Srećom, već sutradan su napustili hotel, pa je moja mašta mogla da se baci na posao neopterećena bilo kakvim saznanjima. Kad me ljudi

pitaju: „Da li unosite stvarne ličnosti u svoje knjige?“, odgovaram da nikako ne bih mogla da pišem o bilo kome koga poznajem, s kim sam razgovarala ili pak samo čula za njega! Iz nekog razloga za mene su takvi ljudi neupotrebljivi. No mogu da uzmem „anatomsku lutku“ i obdarim je osobinama kakvim god želim.

Tako je postariji invalid postao okosnica priče. Pukovnik i gospođa Bantri, stari prijatelji gospođice Marpl, imaju upravo biblioteku kakva mi treba. Kao u kuvarskim receptima, dodajte i sledeće sastojke: nastavnika tenisa, mladu igračicu, umetnika, izviđačicu, domaćicu hotela itd. i poslužite *à la* gospođica Marpl!

Agata Kristi

JEDAN

Gospođa Bantri usnila je san. Njene grahorice upravo su osvojile prvu nagradu na izložbi cveća. Paroh u mantiji i misnoj košulji dodeljivao je nagrade u crkvi. Njegova žena prošla je tuda u kupaćem kostimu, ali kako to srećom biva u snovima, ta činjenica nije izazvala nezadovoljstvo pastve, što bi se svakako desilo na javi...

Gospođa Bantri je poprilično uživala u svom snu. Obično su joj prijali ti rani jutarnji snovi koje bi prekidala služavka unoseći jutarnji čaj. Podsvesno je čula uobičajene jutarnje zvuke domaćinstva, zveckanje kari-ka za zavese na stepeništu kad ih sobarica razvuče, lupkanje metlice i lopatice druge sobarice u hodniku ispred sobe, daleki štropot povlačenja reze na ulaznim vratima.

Bliži se početak novog dana. Do tada, moraće da izvuče iz izložbe cveća zadovoljstva koliko uzmogne – jer je polako shvatala da je to samo san...

Iz biblioteke u prizemlju začuo se zvuk otvaranja teških drvenih prozorskih kapaka. Gospođa Bantri ga je

čula, ali ne sasvim. Još punih pola sata potrajaće uobičajeni kućevni žamor, uzdržan, prigušen, i neće joj remetiti snove jer joj je dobro poznat. Završiće se brzim obuzdanim koracima u hodniku, šuštanjem haljine od štampnog platna, prigušenim zveckanjem čajnog posuđa kad se poslužavnik spusti na sto ispred vrata; Meri će zatim tiho pokucati na vrata i ući u sobu da razvuče zavese.

Gospođa Bantri se namrštila u snu. Nešto uznemiravajuće probijalo se kroz opnu sna, nešto čemu nije vreme. Koraci u hodniku, suviše užurbani i prerani. Nesvesno je osluškivala da čuje zveckanje porcelana, ali zveckanja porcelana nije bilo.

Čula je kucanje na vrata. Nagonski, iz dubina snova, gospođa Bantri je rekla: „Napred.“ Vrata su se otvorila – sada bi trebalo da zvecnu karike kad se zavese razvuku.

Ali karike nisu zazveketale. Iz zelenkaste polutame čula je Merin glas – zadihan, uzrujan. „O, gospođo, o, gospođo, *u biblioteci je leš.*“

A onda je služavka iznenada histerično zajecala i izjurila iz sobe.

II

Gospođa Bantri je sela u postelji.

Ili je njen san krenuo vrlo neobičnim pravcem – ili je Meri zaista uletela u sobu i rekla (neverovatno! nezamislivo!) da se u biblioteci nalazi leš.

„Nemoguće“, rekla je gospođa Bantri za sebe. „Mora da sam sanjala.“

Ali još dok je to izgovarala, bila je sve uverenija da nije sanjala da je Meri, njena nepokolebljiva samouverena Meri, zaista izrekla te neverovatne reči.

Gospođa Bantri je malo razmislila, a onda je probudila svog usnulog muža pokretom lakta rezervisanim za hitne slučajeve.

„Arture, Arture, probudi se.“

Pukovnik Bantri je zastenjao, nešto progundao i okrenuo se na bok.

„Probudi se, Arture. Jesi li čuo šta je kazala?“

„Najverovatnije“, promrsio je pukovnik Bantri. „Potpuno se slažem s tobom, Doli.“ Istog trenutka ponovo je zaspao.

Gospođa Bantri ga prodrmusa.

„Slušaj me. Meri je ušla i rekla da je u biblioteci leš.“

„A, molim?“

„*Leš u biblioteci.*“

„Ko je to rekao?“

„Meri.“

Pukovnik Bantri se malo pribrao i pokušao da shvati šta se dešava.

„Gluposti, stara moja; ti si to sanjala.“

„Ne, nisam. I ja sam u prvi mah pomislila da sanjam, ali nisam sanjala. Zaista je došla i to kazala.“

„Meri je ušla u sobu i rekla da je u biblioteci leš?“

„Tako je.“

„Ali to je nemoguće“, reče pukovnik Bantri.

„Da, i ja mislim da je nemoguće“, saglasila se gospođa Bantri.

No i dalje nije imala mira.

„Ali zašto je onda Meri to rekla?“

„Sigurno nije ni rekla.“

„Jeste.“

„Pričinilo ti se.“

„Nije mi se pričinilo.“

Pukovnik Bantri se do tada potpuno razbudio i pripremio da se suoči sa situacijom onako kako zaslužuje. Blago je rekao:

„Sanjala si, Doli, eto o čemu je reč. To je zbog one detektivske priče koju čitaš – *Slučaj polomljenog palidrv-ceta*. Znaš, lord Edžbaston u biblioteci pronalazi prelepu plavušu mrtvu na tepihu ispred kamina. U knjigama se leševi uvek otkrivaju u bibliotekama. Ja ne znam da se to ikada dogodilo u stvarnom životu.“

„Možda ćeš sada saznati“, reče gospođa Bantri. „Bilo kako bilo, Arture, ustani i vidi šta se dešava.“

„Ali, Doli, *mora* da si sanjala. Snovi često deluju potpuno stvarno kad se tek probudiš, pa misliš da se to uistinu desilo.“

„Sanjala sam nešto sasvim drugo – izložbu cveća i parohovu ženu u kupaćem kostimu. Tako nešto.“

Gospođa Bantri je zatim iznenada skočila iz kreveta i razmaknula zavese. Svetlo lepog jesenjeg dana preplavilo je sobu.

„Nisam sanjala“, rekla je odlučno. „Arture, diži se smesta i siđi da proveriš šta se događa.“

„Želiš da siđem u prizemlje i pitam da li se u našoj biblioteci nalazi leš? Napraviću budalu od sebe.“

„Ne moraš ništa da pitaš“, reče gospođa Bantri. „Ako je tamo *zaista* leš – a svakako je moguće da je Meri sišla s uma i priviđa joj se nešto čega nema – pa, neko će ti to odmah reći. *Ti* nećeš morati ni da zucneš.“

Gundajući, pukovnik Bantri je navukao kućni mantil, izašao, krenuo hodnikom i sišao niz stepenice. U podnožju ga je dočekala zbijena grupica posluge; neke služavke su plakale. Batler je svečano istupio napred.

„Drago mi je što ste došli, gospodine. Naložio sam da se ništa ne preduzima dok vi ne siđete. Da li bi bilo u redu da ja telefoniram policiji, gospodine?“

„Zbog čega da telefonirate policiji?“

Batler se osvrnuo i prekorno pogledao visoku devojku koja je histerično plakala kuvarici na ramenu.

„Koliko sam shvatio, gospodine, Meri vas je već obavestila. Rekla je da vam je kazala...“

Meri zagrcnuto reče:

„Toliko sam bila uzrujana da i ne znam šta sam rekla. Setila sam se ponovo svega, kolena su mi zaklecala i utroba mi se prevrnula. Da na tako nešto naiđem – o, o, o!“

Ponovo je zagnjurila lice u rame gospođe Ekls, koja ju je tešila: „De, de, mila, de, de“, s lakim zadovoljstvom.

„Meri se, prirodno, silno uznemirila, gospodine, pošto je prva videla taj stravični prizor“, objasnio je

batler. „Ušla je u biblioteku kao i obično da razvuče zavese i – i gotovo se spotakla o telo.“

„Želite da mi kažete“, reče oštro pukovnik Bantri, „da se u biblioteci nalazi leš – u *mojoj* biblioteci?“ Batler se nakašlja.

„Možda biste želeli lično da se uverite, gospodine?“

III

„Halo, alo, alo. Ovde policijska stanica. Da, ko zove?“

Policijski pozornik Palk jednom rukom je zakopčavao bluzu, a drugom je držao slušalicu.

„Da, da, Gosington hol. Da? O, dobro jutro, gospodine.“ Glas pozornika Palka lako se izmenio, postao je manje službeno odrešit kad je pozornik prepoznao velikodušnog pokrovitelja policijskih sportskih društava i najvišeg mirovnog sudiju okruga.

„Da, gospodine, izvolite? Izvinite, gospodine, nisam dobro razumeo – leš, kažete? Da... da... da... kako da ne... tako je, gospodine – devojka koju ne poznajete, je li...? Naravno, gospodine, slobodno sve prepustite meni.“

Pozornik Palk je spustio slušalicu, otegnuto zviznuo i okrenuo službeni broj svog starešine.

Gospođa Palk ga je pogledala iz kuhinje iz koje se širio primamljivi miris pržene slanine.

„Šta je bilo?“

„Ne bi pogodila ni za sto godina“, odgovorio je njen muž. „U Holu je pronađen leš neke devojke. U pukovnikovoj biblioteci.“

„Je li ubijena?“

„Zadavljena, kaže pukovnik.“

„Zna li se ko je ona?“

„Pukovnik kaže da je nikada u životu nije video.“

„Pa šta je onda radila u njegovoj biblioteci?“

Pozornik Palk je prekornim pogledom ućutkao ženu i zvaničnim tonom progovorio u slušalicu.

„Inspektor Slak? Ovde pozornik Palk. Upravo sam obavешten da je leš mlade devojke otkriven jutros u sedam i petnaest...“

IV

Telefon gospođice Marpl zazvonio je dok se oblačila. Zvonjava ju je pomalo uznemirila. Telefon joj nikada nije zvonio tako rano. Živela je veoma uređenim povučeni životom usedelice, pa je svaki neočekivani telefonski poziv izazivao maštovite pretpostavke.

„O, bože“, rekla je gospođica Marpl začuđeno posmatrajući napravu koja je i dalje zvonila. „Ko bi to mogao biti?“

U selu je bilo opšteprihvaćeno da se prijateljski i susedski telefonski razgovori obavljaju između devet i pola deset. Tada su se pravili dogovori za predstojeći dan

i pozivali posetioci. Mesar je znao da pozove nešto pre devet ako nastanu neke nevolje u snabdevanju mesom. Tokom dana povremeno je bilo telefonskih poziva, ali smatralo se nepristojnim zvati nekoga posle pola deset uveče. Istina, jedan nećak gospođice Marpl, pisac i stoga nepredvidljiv, umeo je da zove u najneobičnije vreme, jednom čak u deset minuta do ponoći. No kakav god je Rejmond Vest bio osobenjak, nije bio ranoranilac. Ni on ni bilo koji poznanik gospođice Marpl ne bi telefonirao pre osam sati ujutru. Tačnije, u petnaest do osam.

Prerano je čak i za telegram jer se pošta otvara tek u osam.

„Sigurno je neko pogrešio broj“, zaključila je gospođica Marpl.

S tim zaključkom prišla je nestrpljivoj spravi i učutkala je podigavši slušalicu. „Da?“, rekla je.

„Džejn, jesi li to ti?“

Gospođica Marpl se silno iznenadila.

„Da, ja sam. Baš si poranila, Doli.“

Glas gospođe Bantri zvučao je zadihano i uzbuđeno.

„Desilo se nešto strašno.“

„O, bože.“

„Upravo smo pronašli leš u biblioteci.“

Gospođica Marpl je na trenutak pomislila da je njena prijateljica izgubila razum.

„Šta ste našli?“

„Znam, zvuči neverovatno, zar ne? Hoću da kažem, mislila sam da se to događa samo u knjigama. Morala

sam jutros satima da se prepirem s Arturom pre nego što je sišao da vidi.“

Gospođica Marpl je pokušala da se pribere. Uzrujana je upitala: „Ali čiji je to leš?“

„Plavušin.“

„Molim?“

„Plavuša. Lepa plavuša – opet kao u knjigama. Niko od nas je ne poznaje. Samo leži tamo u biblioteci, mrtva. Zato moraš smesta da dođeš.“

„Hoćeš da *ja* dođem?“

„Da, šaljem kola po tebe.“

Gospođica Marpl sumnjičavo reče:

„Naravno, mila moja, ako misliš da te mogu neka-ko utešiti...“

„Ne, ne treba mi uteha, nego ti tako lepo umeš s leševima.“

„O, nikako. Moji sitni uspesi su uglavnom teoretski.“

„Ali ti imaš dobru glavu za ubistva. Ubijena je, vidiš, ta plavuša. Zadavljena je. Razmišljala sam nešto, kad mi se ubistvo već desilo u rođenoj kući, mogu u njemu i da uživam, ako me razumeš. Zato želim da dođeš i pomogneš mi da otkrijem ko je ubica, da rasvetlim misteriju i sve to. Ovo je *zaista* uzbudljivo, zar ne?“

„Pa, naravno, mila moja, ako *ikako* mogu da ti pomognem.“

„Sjajno! Artur je tako zadrt, znaš. Čini mi se da smatra da ne bi trebalo uopšte da uživam. Naravno, znam ja da je to sve vrlo tužno, ali ja tu devojkicu ne poznajem – a

kad je vidiš, shvatićeš šta mislim kad ti kažem da uopšte ne izgleda *stvarno*.“

V

Vozač je otvorio vrata automobila i gospođica Marpl je, pomalo zadihana, izašla.

Pukovnik Bantri je izašao na stepenice i kao da se malo iznenadio.

„Gospođice Marpl, ovaj... drago mi je što vas vidim.“

„Vaša žena mi je telefonirala“, objasnila mu je gospođica Marpl.

„Izvršno, izvršno. Treba neko da bude s njom, inače će se raspasti. Još se drži vrlo hrabro, ali znate i sami kako je to...“

U tom trenutku pojavila se gospođa Bantri i uzviknula:

„Molim te, Arture, vrati se u trpezariju i završi s doručkom. Slanina će ti se ohladiti.“

„Mislio sam da je došao inspektor“, pravdao se pukovnik.

„On stiže uskoro“, reče gospođa Bantri. „Zato je važno da doručuješ pre nego što dođe. Trebaće ti snage.“

„Kao i tebi. Najbolje da uđeš i pojedješ nešto. Doli...“

„Dolazim za minut“, prekide ga gospođa Bantri. „Hajde, Arture.“

Pukovnika Bantrija žena je oterala u trpezariju kao tvrdoglavu kokoš.

„Tako!“, reče gospođa Bantri pobeđničkim tonom. „Uđi.“

Brzim korakom povelala je gošću dugačkim hodnikom u istočno krilo kuće. Pozornik Palk je stražario pred vratima biblioteke. S važnim izrazom lica zaustavio je gospođu Bantri.

„Bojim se da niko ne sme unutra, gospođo. Tako je naredio inspektor.“

„Gluposti, pozorniće“, odvratila je gospođa Bantri. „Vi odlično poznajete gospođicu Marpl.“

Pozornik Palk je priznao da zaista poznaje gospođicu Marpl.

„Veoma je važno da ona vidi telo“, objasnila je gospođa Bantri. „Ne budite luckasti, Palk. Na kraju krajeva, to je *moja* biblioteka, zar ne?“

Pozornik Palk je popustio. Čitavog života po navici se povlačio pred vlastelinima. Inspektor ne mora za ovo ni da sazna, pomislio je.

„Ne smete ništa dodirivati ni pomerati“, upozorio je dame.

„Naravno“, uzvratila je gospođa Bantri nestrpljivo. „To znamo. Možete ući s nama da posmatrate ako želite.“

Palk je prihvatio ovu ponudu. To je ionako namerao da uradi.

Gospođa Bantri je pobeđnički povelala prijateljicu kroz biblioteku do velikog starinskog kamina. Onda je dramatično objavila: „Evo!“

Gospođa Marpl je odmah shvatila šta je njena prijateljica mislila kad je rekla da mrtva devojka ne izgleda stvarno. Biblioteka Gosington hola umnogome je ličila na svoje vlasnike, bila je prostrana, otrcana i neuredna. Imala je velike utonule fotelje, lule, knjige i papiri vezani za imanje ležali su na velikom stolu. Na zidovima je bilo nešto dobrih porodičnih portreta, rđavih viktorijanskih akvarela i navodno smešnih prizora iz lova. U uglu je stajala velika vaza s kasnim belim radama. Čitava prostorija bila je polumračna, pitoma i nehajna. Govorila je o dugoj naseljenosti, porodičnoj upotrebi i veza-ma s tradicijom.

A preko stare prostirke od medveđeg krzna pružalo se nešto novo, grubo i melodramatično.

Upadljivo doterana devojka. Devojka neprirodno svetle kose začesljane unazad u zamršene uvojke i kovrdže. Mršavo telo bilo joj je obučeno u večernju haljinu bez leđa od belog satena posutog šljokicama. Lice joj je bilo debelo našminkano, puder joj je neprirodno odudarao od plavičaste kože naduvenog lica, maskara s trepavica razmazala joj se po izobličanim obrazima, a njene skerletno namazane usne ličile su na posekotine. Nokti na rukama bili su joj nalakirani tamnocrveno, kao i na nogama u jeftinim srebrnim sandalama. Bila je to jeftina, drečava, neukusna prilika i potpuno je odudarala od solidne starinske udobnosti biblioteke pukovnika Bantrija.

Gospođa Bantri tiho reče: „Vidiš na šta sam mislila? Ona jednostavno nije stvarna.“

Stara dama pored nje klimnu glavom. Dugo i zamišljeno je posmatrala zgrčenu priliku.

Najzad je rekla, veoma nežno:

„Vrlo je mlada.“

„Da... da, mislim da jeste.“ Gospođa Bantri je zvučala iznenađeno – kao da je nešto otkrila.

Gospođica Marpl se sagnula. Nije dodirnula devojkicu. Pogledala je prste koji su grčevito stezali grudi haljine kao da se nesrećnica borila za poslednji dah.

Spolja se začulo krckanje šljunka pod točkovima automobila. Pozornik Palk je uznemireno rekao:

„To je sigurno inspektor...“

Verna svom urođenom verovanju da vlastelini nikoga ne smeju izneveriti, gospođa Bantri je odmah krenula ka vratima. Gospođica Marpl je pošla za njom. Gospođa Bantri reče:

„Sve će biti u redu, Palk.“

Pozornika Palka obuzelo je veliko olakšanje.

VI

Žurno progutavši poslednji zalogaj tosta s marmeladom i zalivši ga gutljajem kafe, pukovnik Bantri je pohitao u predvorje i s olakšanjem video da pukovnik Melčet,

načelnik okružne policije, izlazi iz kola praćen inspektorom Slakom.

Melčet je bio Bantrijev prijatelj, dok mu se Slak nikad nije naročito dopadao. Uprkos svom prezimenu,* bio je to žustar čovek i nije se naročito obazirao na osećanja ljudi koje smatra nevažnima.

„Dobro jutro, Bantri“, rekao je načelnik policije. „Mislio sam da je bolje da dođem lično. Ovo mi deluje kao izuzetna stvar.“

„To je... to je...“ Pukovnik Bantri s mukom je tražio reči. „To je *neverovatno – nezamislivo!*“

„Ne znaš ko je ta žena?“

„Nemam pojma. Nisam je video nikada u životu.“

„Zna li batler nešto?“, upita inspektor Slak.

„Lorimer je preneražen koliko i ja.“

„Aha“, reč inspektor Slak. „Zanimljivo.“

Pukovnik Bantri reče:

„Doručak je poslužen u trpezariji, Melčete. Da li želiš da se poslužiš?“

„Ne, ne, bolje da odmah krenemo na posao. Hejdok bi trebalo da se pojavi svakog časa – aha, evo ga.“

Stigao je još jedan automobil i iz njega je izašao krupni plećati doktor Hejdok, seoski i ujedno policijski lekar. Iz drugih policijskih kola izašla su dvojica ljudi u civilnoj odeći; jedan je nosio fotografski aparat.

* Engl.: *slack* – mlitav, bezvoljan, labav. (Prim. prev.)

„Sve je spremno, je li?“, reče načelnik policije. „U redu. Idemo. Biblioteka, rekao mi je Slak.“

Pukovnik Bantri zastenja.

„To je neverovatno! Znaš, kad mi je žena jutros rekla da je sobarica ušla i rekla da je u biblioteci leš, prosto joj nisam verovao.“

„Da, da, shvatam u potpunosti. Nadam se da tvoja gospođa nije preterano uzrujana zbog svega ovoga?“

„Bila je sjajna – zaista sjajna. S njom je sada stara gospođica Marpl – iz sela, znaš.“

„Gospođica Marpl?“ Načelnik policije se ukrtio. „Zašto je nju zvala?“

„Pa, žene žele žensko društvo, zar ne?“

Pukovnik Melčet se lako zasmejao:

„Ako mene pitaš, tvoja žena želi da se oprobja u amaterskoj istrazi. Gospođica Marpl je mesno njuškalo. Jednom nam je baš pokazala, zar ne, Slak?“

Inspektor Slak reče: „To je bilo nešto drugo.“

„Kako to mislite?“

„Ono je bio mesni slučaj, gospodine. Stara dama zna sve što se događa u selu, to je tačno. Ali ovde će biti bespomoćna.“

Melčet suvo odvrati: „Pa ni vi još ne znate gotovo ništa, Slak.“

„Ah, sačekajte samo, gospodine. Neće mi trebati mnogo vremena da prodrem u samu srž stvari.“

VII

Gospođa Bantri i gospođica Marpl doručkovale su u trpezariji.

Pošto je poslužila prijateljicu, gospođa Bantri je uzbuđeno rekla:

„Pa, Džejn?“

Gospođica Marpl ju je pogledala, pomalo zbunjena.

Gospođa Bantri reče puna nade:

„Da li te ovo *podseća* na nešto?“

Gospođica Marpl se proslavila svojom sposobnošću da povezuje sitne seoske događaje s većim nevoljama i tako ih razjašnjava.

„Ne“, odgovorila je gospođica Marpl zamišljeno. „Ne mogu reći da me *podseća* na nešto – bar za sada. Pomislila sam na najmlađu kćer gospođe Četi, na Edi, znaš, ali samo zato što je ova sirotica grizla nokte i što joj prednji zubi malo štrče. Samo zato. Naravno“, nastavila je sledeći poređenje dalje, „Edi je takođe volela ono što ja zovem jeftinim sjajem.“

„Misliš na haljinu?“, upita gospođa Bantri.

„Da. Jeftin saten, vrlo rđav.“

Gospođa Bantri reče:

„Znam. Sigurno je iz neke radnje u kojoj je sve za funtu.“ Nastavila je vedrije:

„Da vidimo, a šta je bilo s tom Edi?“

„Upravo je prešla u novu službu – i mislim da joj sasvim dobro ide.“

Gospođa Bantri se blago razočarala. Seosko poređenje kao da nije mnogo obećavalo.

„Nikako ne mogu da shvatim“, rekla je, „šta je uopšte radila u Arturovoj radnoj sobi. Prozor je provaljen, kaže mi Palk. Možda je došla ovamo s provalnikom pa su se posvađali – ali to zvuči besmisleno, zar ne?“

„Teško da je bila obučena za provalu“, reče gospođica Marpl zamišljeno.

„Ne, obukla se za ples, ili za nekakvu zabavu. Ali toga nema ovde – niti bilo gde u blizini.“

„Pa, nema“, potvrdi gospođica Marpl nesigurno.

Gospođa Bantri poskoči.

„Nešto ti je na umu, Džejn.“

„Pa, samo sam razmišljala...“

„Da?“

„O Bazilu Blejku.“

Gospođa Bantri nagonski ciknu: „O, ne!“, i dodade kao objašnjenje: „Poznajem njegovu majku.“

Prijateljice su se zgledale.

Gospođica Marpl uzdahnu i zatrese glavom.

„Razumem kako se osećaš povodom toga.“

„Selina Blejk je najljubaznija žena na svetu. Ivice njenih cvetnih leja jednostavno su čudesne – pozelelim od zavisti kad god ih vidim. I vrlo je velikodušna s pelcerima.“

Gospođica Marpl, ne obazirući se na ove hvalospeve o gospođi Blejk, reče:

„Pa ipak, znaš, mnogo se govorka.“

„Ah, znam, znam. Naravno, Artur pobesni kad neko samo spomene Bazila Blejka. Bio je *zaista* grub prema Arturu i od onda Artur neće ni da čuje za njega. Bazil ume da govori onako zajedljivo kao današnji momci, da se podsmeva ljudima koji podržavaju školu u koju su išli ili Carstvo i tako to. A kako se tek *oblači!*“

„Ljudi kažu“, nastavila je gospođa Bantri, „da na selu nije važno kako si obučen. To je najobičnija glupost. Upravo na selu svi sve zapažaju.“ Zastala je i čežljivo dodala: „Bio je tako sladak kao beba u kadici.“

„Prošle nedelje u novinama je objavljena fotografija ševitskog ubice kad je bio mali“, reče gospođica Marpl.

„Oh, Džejn, valjda ne misliš da bi *on...*“

„Ne, ne, mila, nisam na to mislila. To bi bilo brzo-pleto. Samo pokušavam da shvatim zašto je ta devojka došla ovamo. Sent Meri Mid nije baš omiljeno stecište omladine. Čini mi se zato da je jedino objašnjenje Bazil Blejk. On priređuje zabave. Gosti mu dolaze iz Londona i iz filmskih studija – sećaš li se šta je bilo prošlog jula? Vika, pesma, užasna galama, svi su bili pijani, rekla bih, pa onaj neverovatan nered i razbijeno staklo sledećeg jutra – tako mi je kazala stara gospođa Beri – a neka devojka zaspala je u kadi takoreći bez *ičega* na sebi!“

Gospođa Bantri s razumevanjem reče:

„Pretpostavljam da su to bili ljudi iz sveta filma.“

„Najverovatnije. A onda, sigurno si čula, nekoliko sedmica kasnije za vikend je doveo sa sobom jednu devojku – platinastu plavušu.“

„Ne misliš valjda da je to ona?“, uzviknu gospođa Bantri.

„Pa, pitam se. Naravno, nikada je nisam videla izbliza, samo dok je izlazila iz kola i jednom u bašti kad se sunčala samo u nekakvom grudnjaku. Nikada joj nisam videla *lice*. A sa šminkom, frizurom i nalakiranim noktima danas sve devojke liče jedna na drugu.“

„Da. Ipak, *moгуće* je. I to je nekakva ideja, Džejn.“

DVA

Upravo u tom trenutku o toj ideji raspravljali su pukovnik Melčet i pukovnik Bantri.

Pošto je pogledao leš i postarao se da njegovi potčinjeni krenu na uobičajene zadatke, načelnik policije povukao se s gospodarom kuće u radnu sobu u drugom krilu.

Pukovnik Melčet delovao je razdražljivo i imao je naviku da cima svoje kratke riđe brkove. To je radio i sada, zbunjeno gledajući iskosa svog domaćina. Najzad je rekao:

„Slušaj, Bantri, moram ovo da te pitam. Je li zbilja istina da nemaš pojma ko je ta devojka?“

Pukovnik Bantri ljutito je zaustio da odgovori, ali načelnik ga je prekinuo.

„Znam, znam, stari moj, ali pogledaj stvar ovako. Ovo može biti vraški neprijatno za tebe. Oženjen si čovek,

voliš svoju ženu i tako dalje. Ali među nama – ako si imao *bilo kakve* veze s tom devojkom, bolje reci *sada*. Potpuno je prirodno što to želiš da prikriješ – i ja bih to isto želeo da sam na tvom mestu. Ali to neće proći. Ovo je istraga ubistva. Činjenice će izaći na videlo. Dođavola, ne kažem ja da si *ti* udavio tu jadnicu, nisi ti takav čovek i ja to znam, ali, na kraju krajeva, došla je ovamo, u *tvoju* kuću. Recimo da je provalila ovamo i čekala da se vidi s tobom, a neko ju je sledio i ucmekao. To je moguće, znaš. Razumeš li šta ti govorim?“

„Đavo da ga nosi, Melčete, kažem ti da nikada u živo-tu nisam video tu devojku! Nisam ja takav čovek.“

„Onda je sve u redu. Ne bih te osuđivao, znaš. Ti si svetski čovek. No ako ti tako kažeš... Onda ostaje pitanje šta je radila ovde. Nije iz okoline, to je sigurno.“

„Ovo je prava noćna mora“, kipteo je gospodar Gosington hola.

„Pitanje glasi, stari moj, šta je radila u tvojoj biblio-teci?“

„Otkud ja znam? Nisam je *ja* pozvao da dođe.“

„Nisi, naravno, ali ipak je došla. Deluje kao da je želela tebe da vidi. Nisi dobijao nikakva čudna pisma ili nešto slično?“

„Ne, nisam.“

Pukovnik Melčet oprezno upita:

„Šta si radio sinoć?“

„Bio sam na sastanku Udruženja konzervativaca. U devet sati u Mač Benamu.“

„A sa sastanka si došao pravo kući?“

„Otišao sam iz Mač Benama nešto posle deset. Usput sam imao nezgodu, morao sam da promenim točak na kolima. Stigao sam kući u petnaest do dvanaest.“

„Nisi ulazio u biblioteku?“

„Nisam.“

„Šteta.“

„Bio sam umoran. Otišao sam pravo na spavanje.“

„Je li te neko dočekao?“

„Nije. Uvek nosim ključ sa sobom. Ako mu drugačije ne zapovedim, Lorimer ide na počinak u jedanaest.“

„Ko zatvara biblioteku?“

„Lorimer. U ovo doba godine obično oko pola osam.“

„Da li on ulazi u biblioteku tokom večeri?“

„Ne kad ja nisam tu. Ostavio mi je poslužavnik s viskijem i čašama u predvorju.“

„Shvatam. A tvoja žena?“

„Ne znam. Bila je u krevetu kad sam došao i čvrsto je spavala. Možda je sinoć sedela u biblioteci ili u salonu. Zaboravio sam da je pitam.“

„Pa, uskoro ćemo saznati sve pojedinosti. Naravno, možda je umešan neko od posluge, zar ne?“

Pukovnik Bantri zatrese glavom.

„Ne verujem. Svi su vrlo pouzdani. Znam ih godinama.“

Melčet se saglasio.

„U pravu si, ne deluje mi da imaju neke veze s ovim. Više mi se čini da je devojka došla iz grada, možda s

nekim mladićem. Mada, zašto bi provalili baš u tvoju kuću...“

Bantri ga prekide.

„Iz Londona. To je verovatnije. Ovde se gotovo ništa ne dešava, osim...“

„Šta?“

„Tako mi svega!“ prasnua je pukovnik Bantri. „Bazil Blejk!“

„Ko je to?“

„Jedan mladić, ima nekakve veze s filmskom industrijom. Prostak poganog jezika. Moja žena ga brani jer je išla u školu s njegovom majkom, ali on ti je najgora mlada drska propalica! Trebale bi mu dobre batine. Uzeo je onu kuću na Lanšam roudu, znaš onu odvratnu modernu zgradu. Priređuje zabave tamo, cika, vriska, galama, a dovodi devojke za vikend.“

„Devojke?“

„Da, jedna mu je bila prošle nedelje, jedna od onih platinastih plavuša...“

Pukovnik je naglo ućutao, otvorenih usta.

„Platinasta plavuša, kažeš“, reče pukovnik Melčet zamišljeno.

„Da. Melčete, ne misliš valjda...“

Načelnik policije žustro reče:

„Moguće je. To objašnjava zašto bi takva devojka došla u Sent Meri Mid. Mislim da ću otići da porazgovaram s tim momkom Brejdom – Blejkom – kako si rekao da se zove?“

„Blejk. Bazil Blejk.“

„Je li kod kuće, da li znaš?“

„Da vidim. Šta je danas, subota? Obično stigne ovamo subotom ujutru.“

Melčet sumorno reče:

„Pokušaćemo da ga pronađemo.“

II

Kuća Bazila Blejka bila je opremljena svim savremenim uređajima zatvorenim u groznu školjku obloženu polovinama trupaca u lažnom tjudorskom stilu. Poštanske vlasti i Vilijam Buker, preduzimač, znali su je kao Čet-svort, Bazil i njegovi prijatelji zvali su je „Stilska kuća“, a čitavo selo Sent Meri Mid govorilo je o njoj kao o „novoj kući gospodina Bukera“.

Nalazila se u novom naselju koje je kupio preduzimaljivi gospodin Buker, odmah iza *Plavog vepra*, i gledala je na potpuno nedirnutu seosku stazu udaljenu od samog sela možda pola kilometra. Gosington hol bio je oko kilometar i po dalje na istom putu.

Vest da je „novu kuću gospodina Bukera“ kupila filmska zvezda izazvala je živo zanimanje u selu. Budno se motrilo na prvo pojavljivanje legendarnog stvorenja, i može se slobodno reći da je, bar što se spoljašnjosti tiče, Bazil Blejk ispunio sva očekivanja. No malo-pomalo procurile su i činjenice. Bazil Blejk *nije* bio filmska

zvezda – nije bio čak ni glumac. Bio je mlađi saradnik, otprilike petnaesti na spisku odgovornih za scenografiju u studiju *Lemvil*, sedištu britanske filmske kompanije *Novo doba*. Seoske devojke izgubile su zanimanje, a vladajućem staležu strogih usudelica ni najmanje se nije dopadao Blejkov način života. Samo su se vlasniku *Plavog vepra* i dalje dopadali i on i njegovi prijatelji. Prihodi krčme znatno su porasli otkako je mladić došao u selo.

Policijski automobil stao je pred iskrivljenom starinskom kapijom ludorije gospodina Bukera, a pukovnik Melčet je zgađeno pogledao neukusnu fasadu kuće, otišao do ulaznih vrata i odlučno se poslužio zvekirom.

Vrata su se otvorila mnogo brže nego što je očekivao. Mladić ravne, malo preduge crne kose, u narandžastim somotskim pantalonama i plavoj košulji, prasnuo je: „Pa, šta želite?“

„Jeste li vi gospodin Bazil Blejk?“

„Naravno da jesam.“

„Voleo bih da porazgovaram s vama ako je moguće, gospodine Blejk.“

„Ko ste vi?“

„Ja sam pukovnik Melčet, načelnik okružne policije.“

Gospodin Blejk drsko odvrati:

„Ma šta kažete? Baš zabavno!“

Ulazeći u kuću, pukovnik Melčet je shvatio reakciju svog prijatelja Bantrija. I njega samog zavrbele su šake.

Ipak, uzdržao se i, trudeći se da zvuči prijatno, rekao:

„Pravi ste ranoranilac, gospodine Blejk.“

„Nikako. Još nisam ni legao.“

„Shvatam.“

„Siguran sam da niste došli da se raspitate kada idem na počinak – a ako jeste, onda traćite okružno vreme i novac. O čemu želite da razgovarate sa mnom?“

Pukovnik Melčet se nakašlja.

„Kako sam obavešten, gospodine Blejk, prošlog vikenda imali ste gošću... ovaj, mladu damu svetle kose.“

Bazil Blejk je buljio u njega, a onda zabacio glavu i grohotom se nasmejao.

„Stare seoske veštice žalile su vam se na moj moral? Davo da ga nosi, to se policije ne tiče, i vi to dobro znate.“

„Kao što i sami kažete“, reče Melčet suvo, „vaš moral nije moja briga. Došao sam zato što je jedna svetloko-sa devojka pomalo, ovaj, neobične spoljašnjosti pronađena ubijena.“

„Au!“ Blejk se zagleda u njega. „Gde?“

„U biblioteci Gosington hola.“

„U Gosingtonu? Kod starog Bantrija? Pa to je sjajno! Matori Bantri! Starkelja jedan pokvareni!“

Lice pukovnika Melčeta se zajapurilo. Uz novi smeh svog mladog sagovornika, oštro je rekao: „Budite ljubazni pa pripazite šta govorite, gospodine. Došao sam da vas pitam možete li mi nešto reći o ovome.“

„Došli ste da me pitate jesam li izgubio plavušu? Je li tako? Zašto bi... hej, hej, šta je ovo?“

Automobil je stao pred kućom uz škripu kočnica. Iz kola je izašla devojka u lepršavoj crno-beloj pidžami,

usne su joj bile namazane skerletnim ružem, imala je crnu maskaru na trepavicama i platinastoplavu kosu. Došla je do vrata, širom ih otvorila i ljutito povikala:

„Zašto si pobjegao od mene, životinjo?“

Bazil Blejk je ustao.

„A, tu si! A zašto da ne odem? Rekao sam ti da idemo, a ti nisi htela.“

„A zašto da idem samo zato što mi ti to kažeš? Baš sam se lepo provodila.“

„Aha – s onim gadom Rozenbergom. *Znaš kakav je on.*“

„Ti si samo ljubomoran.“

„Ne laskaj sebi. Samo ne volim kad vidim da devojka koja mi se sviđa slabo podnosi piće i pušta odvratne tipove iz srednje Evrope da je pipaju.“

„To je laž! I sam si se napio – i vrteo si se oko one crnokose španske kučke.“

„Kad te povedem na zabavu, očekujem da se ponašaš pristojno.“

„A ja ne dam da mi neko naređuje i to je to. Rekao si da idemo na zabavu i da ćemo posle doći ovamo. Neću da odem sa zabave dok ja to ne odlučim.“

„Tako je – zato sam te i ostavio tamo. Ja sam bio spreman za polazak i došao sam ovamo. Neću valjda da visim tamo i čekam kojekakve glupače.“

„Baš si ti neki divan i ućtiv čovek!“

„Ipak si došla za mnom!“

„Došla sam samo da ti kažem šta mislim o tebi!“

„Ako misliš da možeš da mi zapovedaš, curo moja, onda se grdno varaš!“

„A ako ti misliš da možeš meni da zapovedaš, onda razmisli ponovo!“

Razjareno su zurili jedno u drugo.

Pukovnik Melčet je iskoristio priliku i glasno se nakašljao.

Bazil Blejk okrenuo se ka njemu.

„Hej, zaboravio sam da ste još ovde. Mislim da je vreme da krenete, zar ne? Da vas upoznam – Dajna Li – pukovnik Blimp* iz okružne policije. A sada, pukovniče, pošto ste se uverili da je moja plavuša živa i zdrava, bilo bi dobro da se pobrinete za tu sitnu brljotinu kod starog Bantrija. Želim vam prijatan dan.“

Pukovnik Melčet reče:

„Savetujem vam da se ponašate pristojnije, mladiću, ili ćete se uvaliti u nevolje.“

S tim rečima je izašao, lica crvenog od gneva.

* Pukovnik Blimp je lik iz jednog stripa popularnog tridesetih godina XX veka i nadimak za nadmene staromodne konzervativne osobe. (Prim. prev.)